

PÕHJAVEEKOMISJONI ISTUNGI PROTOKOLL

Tallinn 20. september 2017, nr 158

Algus kell 10.00, lõpp kell 12.45

Juhatas: Kersti Türk

Protokollis: Kersti Türk

Võtsid osa PVK liikmed: Rebeka Hansen-Vera, Siim Väikmann, Leonid Savitski, Marge Uppin, Madis Metsur

Puudus: Andres Marandi

Päevakord:

1. Uuringu „Uuring Salajõe-Vedra-Ingküla piirkonna hüdrogeoloogilised tingimused ja elanike joogiveevarustuse parandamise võimalused“ läbivaatamine ja kooskõlastamine.
2. Sademevee ja heitvee immutusnõuete regulatsiooni asjakohasus.

1. Uuringu „Uuring Salajõe-Vedra-Ingküla piirkonna hüdrogeoloogilised tingimused ja elanike joogiveevarustuse parandamise võimalused“ läbivaatamine ja kooskõlastamine.

Arutelu:

Põhjaveekomisjoni liikmetele tutvustati uuringu „Uuring Salajõe-Vedra-Ingküla piirkonna hüdrogeoloogilised tingimused ja elanike joogiveevarustuse parandamise võimalused“ lähteülesannet, mille alusel uuringut hüdrogeoloogilist uuringut hakatakse tegema. Põhjaveekomisjoni liikmed jäid üldiselt lähteülesandega rahule, sest lähteülesanne on koostatud põhjaliku uurimisprogrammi alusel. Kuid sellegipoolest esitati rida märkusi ja anti soovitusi, mis aitavad kaasa uuringu peamise eesmärgi täitmisele – elanike joogiveevarustuse parandamine. Komisjoni liikmete märkused ja soovitused lähteülesande kohta:

- punkt 1 „Tuginedes uuringutulemustele tuleb välja pakkuda meetmed olukorra parandamiseks või leevendamiseks“;

Rõhutame, et tuginedes uuringutulemustele tuleb välja pakkuda meetmed olukorra parandamiseks (mitte leevendamiseks). Väljend „...või leevendamiseks“ poleks lauses vajalik. Joogiveevarustuse parandamise soov kajastub ka uuringu pealkirjas. Võiks täpsustada, mis olukorra, nt „veevarustuse olukorra“. Töö eesmärk peaks paremini lähteülesandest selguma. Anda konkreetseid ettepanekuid ja hinnata alternatiivid veevarustuse tagamiseks elanikele, kaaluda erinevate alternatiivide tehnilisi, majanduslikke ja keskkonnakaitseaspekte, välja tuua võimalikud veevarustuse lahenduse liigid, kas ühisveevarustus, üksikud puurkaevud, salvkaevud, perspektiivsed veevarustuse tagamiseks kasutatavad veekihid, kavandatavate kaevude sügavused ja konstruktsioonid, veehaarete asukohad, eeldatav põhjavee kvaliteet, mis veehaaretega saadakse, vajalikud veetöötamise meetodid joogivee saamiseks jne. Uuringu programmis oli ka öeldud, et koostatakse soovitusid ja nõuded salv- või puurkaevu rajamiseks, mis tagaks parima võimaliku joogivee kvaliteedi. Samuti koostatakse karstialal paiknevate salv- ja puurkaevude hooldusnõuded.

- punkt 2 „Allikad on hakanud mudastuma ning allikate põhja settib peeneteraline turbatolmu meenutav pruun sette“.

Tegemist on eeldusega. Eelnevate uuringute käigus tehtud analüüside tulemused ei ole näidanud, et tegemist oleks turbatolmuga;

- punkt 2 „Märgatavad muutused joogivee kvaliteedis algasid 2000 a. alguses“.

Kvaliteedi halvenemist ei ole veeanalüüside ja põhjaveeseire alusel dokumenteeritud. Tuleks sõnastada, et „kohalike elanike sõnul algasid märgatavad muutused joogivee kvaliteedis 2000 a. alguses“;

- punkt 2 „Turbatootja poolt on aastatel 2012-2013 läbi viidud uuringutes on väidetud, et turbatootmise mõju põhjavee kvaliteedile on väike ning turbatoomine ei mõjutata tarbevee kvaliteeti Salajõe külas.“

Vajalik on sõnastada ümber „uuringud näitasid, et ...“;

- punkt 4 „Igast pinnaseerimist võetakse pinnaseproov ning laboris määratakse lõimiskoostis, moreenil määratakse lisaks ka veejuhtivus“.

Komisjoni liikmetel tekkisid järgmised küsimused: kas võetakse punkt- või pidevproovid, mis nõuetele proovide võtmine peab tuginema ning kas on olemas ka vastav meetodika sellise uuringu läbiviimiseks? Kas võetakse proove igast litoloogilisest erimist vastavalt kihi paksusele? Tegevust oleks vaja täpsustada ja kaaluda, kas hüdrogeoloogilise uuringu raames tehtav pinnaseuuring ja eriti proovide analüüsimine ikka annab täiendavat ja vajalikku teavet veevarustuse parandamise võimaluste üle otsustamisel. Punktis 4.2 on, et „Hüdrogeoloogiliste puuraukude täpne konstruktsioon ja sügavus määratakse pinnaseuuringu andmete järgi“. Kui ainult sel eesmärgil, siis selleks ei ole vajalik pinnakatte kaarti koostada;

- punkt 4.1.1 „Tulemusena koostatakse pinnakatte kaart faktiliste andmete, pinnakatte samapaksusjoontega ning kaardi seletuskiri.“

Mis mõõtkavas see kaart koostatakse?

- punkt 4.2.1 „Pumpamise käigus kogutakse veega kaasaskantav sete, kuivatakse ning saadetakse pädevasse laborisse sette koostise määramiseks“.

Vahetult peale puurimistöid teostatud puhastuspumpamise käigus võetud sete ei iseloomusta tavapärasest olukorda. Mis selle sel viisil kogutud sette kogumise eesmärk? Setteproovid tuleks võtta puhastatud ja korrektselt manteldatud töötavast puurkaevust;

- punkt 4.2.2 „Vaatuskaevude asukohad ja maapinna ning toru otsa (mõõtmispunkti) absoluutkõrgused mõõdistatakse vastavat pädevust omava isiku poolt“.

Soovitame täpsustada, milline pädevus on nõutud?

- punkt 4.4 „Inventariseeritakse veevõtallikad Vedra külas, Inγκülas ja Salajõe külas. Selgitatakse kaevude tehniline ja sanitaarne seisund“.

Üks olulisemaid teemasid uuringus ongi olemasolevate salv- ja puurkaevude tehnilise seisundi ning nõuetele vastavuse väljaselgitamine, et oleks võimalik teha adekvaatseid ettepanekuid ja järeldusi veevarustuse olukorra parandamisel. Lisaks kirjapandule tuleks välja selgitada ka:

-kaevu rajamise aeg

-kas kaev on kantud keskkonnaregistrisse

- kas kaevu omanik jälgib kaevu hooldusnõudeid

-kaevu konstruktsioon, selle seisukord ja vastavus nõuetele

-kui palju kaevust vett võetakse, pidev või perioodiline kasutamine, ilmnenud probleemid kasutaja andmetel;

-kaevu paigaldatud filtri tüüp (juhul kui on paigaldatud)

- kaevu paigaldatud pump, selle asetussügavus, tootlikkus jne.

-tehtud puurkaevu hooldused, uuringud jne.

-veeproovide andmed, kui on

- igas kaevus tuleks lisaks veetasemete mõõtmisele teha ka võimalusel puurkaevu geofüüsikalised uuringud (kavernomeetria, manteltorutaguse tsementatsiooni kontrollimine, voolukiiruse mõõtmised jm.) ja võtta asjakohased veeproovid. Nendele töödega võib kaasneda ka eelnevalt puhastuspumpamise vajadus.

- kontrollida, kas kaevu põhjas on settekiht.

- uuringus on liiga suur rõhk pandud uute seirekaevude rajamisele võrreldes olemasolevate kaevude olukorra välja selgitamisega;

- kaaluda võiks ka, kas rajatud seirekaev on ikka mõistlik kõiki likvideerida? Võib-olla kohaliku omavalitsuse üksus tahab ise seiret edasi teha? Kas oleks vaatuskaevud või osa nendest võimalik teha elamute lähedusse, et oleks võimalik kasutada edaspidi veevarustuse kaevudena?

- komisjoni soovitus on käsitleda ka Salajõe seisundit, kuna Salajõgi on pinnaveekogum, mis on otseselt sõltuv põhjaveest. Juhul kui antud töö hõlmab ka turba tootmise mõju välja selgitamist, siis peaksid olema lisaks eeltoodule käsitletud ka turbatootmisalade väljalasud (heitvee kvaliteet, vooluhulgad jne) ning muud valgala punkt- ja hajukoormusallikad;

- juhul kui töö hõlmab ka turba tootmise mõju välja selgitamist, siis tuleks kasutada eksperte, kes ei ole olnud seotud käimasolevate vaidlustega ning on erapooletud;

- juhime tähelepanu sellele, et hüdroteoloogilised vaatluskaevud tuleb rajada vastavalt ehitusseadustikule ja keskkonnaministeeriumi määrusele nr 43 „Nõuded salvkaevu konstruktsiooni, puurkaevu või -augu ehitusprojekti ja konstruktsiooni ning lammutamise ja ümberehitamise ehitusprojekti kohta, puurkaevu või -augu projekteerimise, rajamise, kasutusele võtmise, ümberehitamise, lammutamise ja konserveerimise korra ning puurkaevu või -augu asukoha kooskõlastamise, ehitusloa ja kasutusloa taotluste, ehitus- või kasutusteate, puurimispäeviku, salvkaevu ehitus- või kasutusteate, puurkaevu või -augu ja salvkaevu andmete keskkonnaregistrisse kandmiseks esitamise ning puurkaevu või -augu ja salvkaevu lammutamise teate vormid“;
- vaatlused on vajalikud maapinnalähedaste põhjaveekihtide puhul ühe aasta jooksul;
- uuringuaruanne on vaja kooskõlastada põhjaveekomisjoniga;
- veevarustuse alternatiivide kaalumisel peab arvestama kõikide põhjaveekihtide kasutamise võimalusega;
- projekt peab olema jätkusuutlik, peale projekti lõppemist on võimalik kavandada piirkonna elanike varustamist joogiveega.
- kellele uuringuaruanne tuleb esitada (Keskkonnaagentuur).

Otsus:

PVK otsustas uuringu „Uuring Salajõe-Vedra-Ingküla piirkonna hüdroteoloogilised tingimused ja elanike joogiveevarustuse parandamise võimalused“ lähteülesande kooskõlastada.

2. Sademevee ja heitvee immutussõuete regulatsiooni asjakohasus.

Arutelu 1:

Keskkonnaministri määrus nr 99 „Reovee puhastamise ning heit- ja sademevee suublasse juhtimise kohta esitatavad nõuded, heit- ja sademevee reostusnäitajate piirmäärad ning nende nõuete täitmise kontrollimise meetmed“ § 6 lg 4 sätestab, et heit- ja sademevee immutussügavus peab olema aasta ringi vähemalt 1,2 m ülalpool põhjavee kõrgeimat taset ning jääma 1,2 m kõrgemale aluspõhja kivimitest. Küsimusi on tekitanud see, kuidas põhjavee kõrgeimat taset praktiliselt hinnata. Märjal perioodil on liigniisked alad silmaga näha, mis tähendab, et 1,2 m nõue ei ole vaadeldaval alal täidetud ning heit- ja sademevett pinnasesse immutada ei saa. Keerulisemate hüdroteoloogiliste tingimuste korral tuleb põhjavee kõrgeim tase määrata hüdroteoloogiliste uuringute (või hüdroteoloogi eksperthinnang) või ehitusgeoloogiliste uuringute käigus. Ehitusgeoloogiliste uuringute eesmärk ongi saada vajalikke andmeid pinnasekihtide ning maapõue kohta ehitiste (sealhulgas ka reovee kohtkäitlussüsteemide) planeerimiseks, projekteerimiseks ning ehitamiseks. Kasutada saab ka augu kaevamise meetodit. Igal juhul peab arvestama põhjaveetaseme sesoonsete muutustega kõrgeima veetaseme määramisel. Oluline on ka teave, kas pinnas võtab vee vastu.

Otsus 1:

Soovitame õigusaktis käsitleda heitvett ja sademevett eraldi punktidena, kuna heitvee ja puhta sademevee immutamise nõuded on erinevad. Puhta sademevee immutamine ei põhjusta negatiivseid muutusi põhjavee kvaliteedis. Määruses esitatud 1,2 m nõuet tuleks rakendada heitvee immutamise korral riskihinnangu põhisel.

Arutelu 2:

Määruse nr 99 § 7 lg 1 sätestab, et heit- ja sademevee pinnasesse juhtimine ei ole lubatud veehaarde sanitaarkaitsealal või hooldusalal ja lähemal kui 50 m sanitaarkaitseala või hooldusala välispiirist ning lähemal kui 50 m veehaardest, millel puudub sanitaarkaitseala või hooldusala, või joogivee tarbeks

kasutatavast salvkaevust. Arutati joogiveefiltrite pesuveega seotud teematikat, kas lubada sanitaarkaitsealale filtrite pesuvee pumplat või mitte.

Otsus 2:

Üldine seisukoht oli, et veehaarde sanitaarkaitsealal võivad olla kõik veehaarde tööga seotud vajalikud ehitised ja seadmed, mis selle teenindamiseks on vajalikud. Põhjaveekomisjon oli seisukohal, et filtripesuvee immutamine peaks olema keelatud vaid sanitaarkaitsealal ja hooldusalal.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kersti Türk
Juhataja ja protokollija